

สังคมสูงวัยกับโลกสมัยใหม่

ดร.วิชนี คุปตะวาทีน¹, แมน วาสนาพงษ์²,
พรทิพย์ ขุนดี³, รัชดา มิตรสมหวัง⁴

ประมาณ ครึ่งศตวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทย มีจำนวนผู้สูงวัยคิดเป็นเพียงร้อยละ 5 ของ ประชากรทั้งหมด ประกอบด้วยจำนวนประชากรวัย ทำงานและวัยเด็กสูงถึงร้อยละ 52.8 และ 42.1 ตามลำดับ สัดส่วนประชากรวัยเด็กที่ค่อนข้างสูงใน ช่วงเวลานั้น ส่งผลให้ประเทศไทยมีประชากรวัย แรงงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและถึงจุดสูงสุดเมื่อ ปี พ.ศ. 2553 (จำนวนประมาณ 40 ล้านคน) แต่ จากนั้นเป็นต้นมา สัดส่วนของ ประชากรวัยแรงงาน ก็เริ่มลดลงตามลำดับเมื่อเปรียบเทียบกับประชากร สูงวัยในแต่ละประเทศ จากรายงานสถานการณ์ ผู้สูงอายุไทย คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (กผส) กล่าวว่า ในปีพ.ศ. 2559 ประเทศสิงคโปร์มีผู้สูงวัย มากที่สุดในอาเซียน (18.7 %) รองลงมาคือ ไทย (16.5 %) และเวียดนาม (10.7 %) และคาด ประมาณว่า ในอีก 30 ปีข้างหน้า คือ ปี พ.ศ. 2583 ทั้งสามประเทศก็จะเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super Aged Society) ส่วนประเทศบรูไน กัมพูชา ลาว และฟิลิปปินส์ ยังถือว่าเป็นประเทศที่ มีสัดส่วนผู้สูงวัยจำนวนน้อยน้อยในปัจจุบัน ในขณะที่

ที่ประเทศอินโดนีเซีย เมียนมาร์ และมาเลเซีย จัดเป็นประเทศที่กำลังเข้าสู่สังคมสูงวัยในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม ในอีกไม่ถึง 10 ปีข้างหน้า ทั้งสาม ประเทศนี้จะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

การที่จะกำหนดว่า ประเทศใดได้เข้าสู่ "สังคม สูงวัย (Aged Society)" หรือไม่ พิจารณาจาก สัดส่วนของประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปที่มีจำนวน มากกว่าประชากรวัยอื่น ร้อยละ 7 แต่ถ้าประเทศ นั้นมีจำนวนประชากรสูงวัยมากกว่าร้อยละ 14 ก็ เรียกว่าเข้าสู่ "สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (Complete Aged Society)" และหากประเทศใด มีประชากรสูงวัยมากกว่าร้อยละ 20 แสดงว่า ประเทศนั้นได้เข้าสู่ "สังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super Aged Society)" แล้ว (Pramote Prasartkul , 2013) พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ แห่งชาติ นิยามว่าผู้สูงอายุคือผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป ซึ่งคนเหล่านี้อยู่ในวัยเกษียณ จึงเป็นผู้ไม่มี รายได้หรือรายได้ลดลง แม้ว่าจะมองในกลุ่ม เกษตรกรที่ยังมีงานทำแต่ก็ต้องยอมรับว่าเกษตรกร เป็นผู้มีรายได้น้อย

¹ รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ

^{2, 3, 4} อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

ตารางที่ 1 : ร้อยละของประชากรที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป ของประเทศในอาเซียน ปี พ.ศ. 2556 และ พ.ศ. 2583 (United Nations, 2011)

ประเทศ	2556	2583
อาเซียน	6.8	17.7
บรูไน	4.8	16.5
กัมพูชา	4.6	10.4
อินโดนีเซีย	6.6	17.2
ลาว	4.6	10.0
มาเลเซีย	5.9	14.7
เมียนมาร์	6.1	15.6
ฟิลิปปินส์	4.3	9.9
สิงคโปร์	12.3	35.1
ไทย	11.3	26.2
เวียดนาม	7.4	21.0

ประเทศไทยได้เข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัย (Aged Society) มาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2548 เป็นต้นมา โดย 1 ใน 10 ของประชากรไทยเป็นประชากรมีอายุ ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป คาดกันว่าประเทศไทยจะเป็น “สังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์” (Complete Aged Society) ในอีก 3 ปีข้างหน้า คือใน ปีพ.ศ. 2564 ประชากรสูงวัยจะเพิ่มขึ้นถึง 1 ใน 5 และเป็น “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด” (Super Aged Society) ภายในปีพ.ศ. 2578 ซึ่งประมาณการว่า จะมีประชากรสูงวัยเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30 ของจำนวนประชากรทั้งหมด (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558) การลดลงของจำนวนและสัดส่วนประชากรวัยเด็กและวัยทำงาน ในขณะที่

จำนวนและสัดส่วนประชากรผู้สูงวัยยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างทางอายุของประชากรไทยเป็นประชากรสูงวัยได้อย่างชัดเจน

เมื่อโครงสร้างประชากรเปลี่ยนไป ลักษณะการพึ่งพิงกันก็เปลี่ยนไปด้วย เมื่อดูจากอัตราส่วนพึ่งพิงวัยเด็กและวัยสูงวัยแล้ว จะพบว่า อัตราส่วนพึ่งพิงวัยเด็กลดลงมากอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513 จนถึงปีพ.ศ. 2578 ในช่วงเวลาเดียวกัน อัตราส่วนพึ่งพิงวัยสูงวัยกลับเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แนวโน้มรูปแบบการพึ่งพิงจะเปลี่ยนเป็นจากการพึ่งพิงของเด็กมาสู่การพึ่งพิงของผู้สูงวัย ดังตารางอัตราส่วนพึ่งพิงรวม วัยเด็ก และ สูงวัย ในช่วงปีพ.ศ. 2503-2578 ดังนี้

ปี พ.ศ.	อัตราส่วนพึ่งพิง รวม		
	รวม	วัยเด็ก	วัยสูงอายุ
2503	85.2	80.0	5.2
2513	92.9	87.0	5.9
2523	72.0	65.9	6.1
2533	51.2	44.2	7.0
2543	51.3	36.9	14.4
2548	49.9	34.4	15.5
2558	49.3	28.4	20.9
2568	55.9	25.0	30.9
2578	65.2	23.7	41.4

*หมายเหตุ อัตราส่วนพึ่งพิงของปี พ.ศ. 2503-2543 คำนวณจากสำมะโนประชากร และของปีพ.ศ. 2548-2578 คำนวณจาก การฉายภาพประชากร (ปีพ.ศ. ว่าพัฒนางศ์, 2549)

ในปีพ.ศ. 2503 ประเทศไทยมีอัตราส่วน เกื้อหนุนผู้สูงวัยจำนวนมาก มีคนวัยทำงาน 12 คน ซึ่งช่วยกันดูแลผู้สูงวัย 1 คน แต่จำนวนได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง คาดว่าในปีพ.ศ. 2578 จะมีคนวัยทำงานเพียง 2 คนเท่านั้นที่จะดูแลผู้สูงอายุ 1 คน (ปีพ.ศ.2549) สำหรับสังคมที่มีจำนวนผู้สูงวัยมาก จะมีผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เนื่องจาก กำลังแรงงานซึ่งเป็นปัจจัยสำหรับการผลิตได้ลดลง คนวัยทำงานจึงต้องทำงานหนักเพื่อแบกรับภาระ การเลี้ยงดูผู้สูงวัยที่เพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ค่าใช้จ่าย ทั้งภายในครอบครัวและรายจ่ายเกี่ยวกับสุขภาพ และการรักษาพยาบาลมีแนวโน้มสูงขึ้น อีกทั้งใน ระยะยาวการออมและการลงทุนของผู้สูงวัยก็ลดลง

ด้วยเนื่องจากผู้สูงวัยไม่มีรายได้เข้า มีแต่จะต้องนำ เงินออมออกมาใช้ซึ่งอาจไม่เพียงพอแก่การดำรงชีพ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงประชากรก็ทำให้ให้เกิดนโยบายเชิงนโยบายได้หลายประการ อาทิ เช่น เมื่อจำนวนเด็กเกิดใหม่ลดน้อยลงในแต่ละปีอย่างต่อเนื่อง รัฐก็จะสามารถทุ่มเทงบประมาณไป เพื่อเน้นการพัฒนาคุณภาพด้านสุขอนามัยแม่และ เด็กได้เพิ่มขึ้น รวมถึงเน้นการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของเด็กได้ด้วย ในภาพรวมปัจจุบัน ประเทศไทยยังมีช่องว่างทางสังคมและเศรษฐกิจ กว้างพอควร โดยเฉพาะรายได้ต่อหัวของประชากร ระดับการศึกษา การกระจายโครงสร้างพื้นฐาน ต่างๆ ปัญหาสังคมสูงวัยไม่ได้เพิ่งเกิดในโลก แต่มี หลายประเทศที่มีประสบการณ์นี้มาก่อนประเทศ

ไทย เช่น กลุ่มประเทศในยุโรป ญี่ปุ่น ซึ่งประเทศเหล่านี้มองประเด็นปัญหาสังคมสูงวัยว่าเป็นสิ่งที่ท้าทาย มีการเน้นไปที่การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้ชีวิตแบบ Active Ageing โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สูงวัยได้นำประสบการณ์ ความรู้ และความสามารถของตนมาใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองและแสดงบทบาทในสังคมโดยการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ ถือเป็น การส่งเสริมศักยภาพและพัฒนาผู้สูงวัย นอกจากนี้ยังเน้นเรื่องการใช้สร้างเสริมสุขภาพ ตลอดจนถึงส่งเสริมเกี่ยวกับการออมเพื่อความมั่นคงในบั้นปลายชีวิตด้วย(ส่วนอาเซียน สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ ,<http://thailand.prd.go.th>)

ประเทศญี่ปุ่นมีสัดส่วนประชากรผู้สูงวัยมากที่สุดในโลก มีการนำทฤษฎี “อิบะโซ” มาใช้แก้ปัญหาในขณะที่สัดส่วนประชากรของผู้สูงวัยมีมากกว่าประชากรวัยอื่นๆ ด้วยการสร้างจิตสำนึกให้ลูกหลานและคนในสังคมยอมรับว่าผู้สูงวัยก็คือส่วนหนึ่งของสังคมที่มีคุณค่า เป็นผู้ที่มีประสบการณ์สามารถสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติการเป็นผู้สูงวัย ไม่ได้หมายความว่าทำอะไรจะไม่ได้ ผู้สูงวัยเป็นเพียงผู้ที่ถึงวัยชราภาพตามที่ธรรมชาติกำหนดเท่านั้น แน่แน่นอนว่าสังขารย่อมเสื่อมลง การเคลื่อนไหวช้าลงและลำบากมากขึ้น ลูกหลานจึงต้องรับภาระช่วยเหลือดูแล “อิบะโซ” ช่วยให้เกิดความเข้าใจกันระหว่างลูกหลานกับผู้สูงวัย เกิดการยอมรับว่าผู้สูงวัยมีสิทธิที่จะเลือกวิถีชีวิตของตนเองและมีคุณค่าต่อสังคม ไม่เป็น

ภาระของลูกหลานหรือสังคมแต่อย่างใด ทางด้านรัฐก็มองว่า เมื่อคนอายุยืนและชรา เขาเหล่านั้นก็ควรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ไปไหนมาไหนสะดวก และมีความปลอดภัย การลงทุนของรัฐเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้ผู้สูงวัยไม่ใช่การลงทุนที่เสียเปล่า เพราะวันหนึ่งข้างหน้าผู้ที่ยังไม่เป็นผู้สูงวัยก็ย่อมชราลงอย่างแน่นอนและเขาเหล่านั้นก็จะได้ใช้ในวันข้างหน้า นับเป็นการปรับเปลี่ยนวิถีคิดการมองผู้สูงวัยจากการที่เคยเป็นผู้พึ่งพิงมาเป็นการมองผู้สูงวัยในฐานะพลังของสังคม ที่สะท้อนให้เห็นถึงความมีคุณค่าและความสามารถทางสติปัญญา แม้ทางกายภาพของร่างกายจะเปลี่ยนไปแต่ไม่มีผลกระทบต่อการทำงาน หรือการทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมต่างๆแต่อย่างใด นับว่าญี่ปุ่นเป็นชาติแรกที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุนานหลายประเทศต่างเจริญรอยตาม (อนันต์ อนันตกุล, 2560)

ปัจจุบัน ประเทศไทยเป็นสังคมสมัยใหม่หรือสังคมแห่งดิจิทัล ผู้สูงวัยอาจมีความเครียดเพราะการใช้เทคโนโลยีที่ก้าวล้ำอย่างรวดเร็วจนตามแทบไม่ทัน ทำให้จำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้และ อุปกรณ์ต่างๆที่ถูกพัฒนามากขึ้น มีการนำเทคโนโลยีต่างๆมาใช้ในการสื่อสาร การปฏิบัติงาน การอยู่ร่วมกัน และการทำกิจกรรมพื้นฐานในชีวิตประจำวัน เช่น คอมพิวเตอร์ โซเชียลมีเดีย สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต และสื่อออนไลน์ เป็นต้น แต่

จากข้อมูลการสำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติปี 2560 พบว่า มีผู้สูงอายุไทยเพียงร้อยละ 4.2 ที่อาศัย อินเทอร์เน็ต หรือ โซเชียลมีเดียเพื่อรับข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลสุขภาพ ตลอดจนการทำธุรกรรมการเงิน การปรับตัวของผู้สูงอายุจึงเป็นประเด็นสำคัญที่สังคมควรให้ความสำคัญ สังคมยังต้องช่วยกันปลูกจิตสำนึกของคนสองกลุ่ม คือ กลุ่มผู้สูงอายุและกลุ่มผู้ยังไม่สูงอายุซึ่งวันหนึ่งย่อมต้องแก่เฒ่าลง ทั้งนี้เพื่อการเตรียมพร้อมสำหรับวันข้างหน้า และทุกคนในสังคมก็ควรตระหนักว่าการเตรียมการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุไม่ใช่ภาระ แต่เป็นหน้าที่ของทุกคน เพราะอนาคตของชาติในวันหน้าขึ้นอยู่กับการดูแลผู้สูงอายุในวันนี้ การมอบสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุเป็นภาระที่ไม่หนักเท่ากับการปล่อยให้ผู้สูงอายุต้องมีชีวิตอยู่อย่างโดดเดี่ยว ไร้ความหมาย ไม่ภาคภูมิใจเพราะรู้สึกเหมือนเป็นภาระให้กับลูกหลาน ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความรู้สึกน้อยใจ ซึมเศร้า อีกทั้ง ตามปกติผู้สูงอายุก็จะมีสุขภาพร่างกายเสื่อมโทรม ไม่แข็งแรงอยู่แล้ว จึงจำเป็นต้องมีผู้ดูแลเอาใจใส่และใช้เงินเป็นค่ารักษาพยาบาลในขณะที่ตนเองไม่มีรายได้ ทำให้มีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจึงส่งผลให้มีเงินออมน้อยลง และ เงินลงทุนลดลง สำหรับภาครัฐบาลจำเป็นต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายทางด้านสวัสดิการเพื่อบริการสังคมทางด้านสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ การที่มีผู้สูงอายุมากขึ้นทำให้ปัจจัยการผลิตทางด้านแรงงานลดลง ซึ่งอาจจะส่งผลทำให้ค่าแรงสูงขึ้นหรือเกิดการขาดแคลนแรงงาน ถึงแม้ว่าการแก้ไขปัญหาขาดแคลนแรงงาน

จะสามารถทำได้โดยการนำเครื่องมือ เครื่องจักร หรือนำเทคโนโลยีมาใช้ทดแทนแรงงานคน หรือ แม้แต่การนำเข้าแรงงานต่างด้าว ก็ต้องพิจารณาให้รอบคอบถึงผลกระทบต่อความมั่นคง เศรษฐกิจ และ สังคม ของประเทศชาติด้วย

รัฐบาลปัจจุบันได้เร่งขับเคลื่อนนโยบายประเทศไทย 4.0 ซึ่งมีเป้าหมาย ในการเปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากวันนี้ไปสู่ประเทศไทยในวันข้างหน้าอีก 20 ปีภายใต้วิสัยทัศน์ประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยหนึ่งในประเด็นที่รัฐบาลให้ความสำคัญ คือ การดำเนินการปรับโครงสร้างทรัพยากรคนของประเทศ โดยในส่วนของผู้สูงอายุนั้น ได้มีการวางเป้าหมายที่จะสร้างความมั่นคงให้สังคมสูงอายุ เป็น “สังคมผู้สูงอายุที่มีพลัง” (Active Ageing Society) โดยมีการดำเนินการในระดับหนึ่ง อาทิเช่น มีพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กองทุนการออมแห่งชาติ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

จากพระราชบัญญัติผู้สูงอายุแห่งชาติมีการนิยามผู้สูงอายุว่าเป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งคนเหล่านี้อยู่ในวัยปลดเกษียณ เป็นผู้ไม่มีรายได้หรือรายได้ลดลง (Foundation for Older's Development , 2011) ดังนั้นนอกจากปัญหาเกี่ยวกับความเสื่อมของร่างกายและจิตใจ ค่านิยมทางสังคมที่มองผู้สูงอายุว่าเป็นผู้พึ่งพิง และ สถานภาพทางสังคม ก็มีปัญหาเกี่ยวกับรายได้ด้วย ซึ่งปัญหาเหล่านี้ทำให้ผู้สูงอายุจำเป็นต้องพึ่งพิงด้านสินค้าและบริการจากสถาบันทางสังคมต่างๆ ไม่ว่า

จะเป็น ครอบครัว ชุมชน องค์กรภาครัฐหรือเอกชน (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2544) แต่ต้องไม่ลืมว่า งบประมาณและทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดไม่สามารถให้แก่ผู้ที่พึงพิงจำนวนมากตามที่ต้องการได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาว

สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในชีวิตของสังคมปัจจุบันและอนาคตก็คือ เทคโนโลยี การสื่อสารคมนาคม เครือข่ายสื่อสารไร้สาย การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ของผู้สูงวัยมีส่วนทำให้ชีวิตมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และปรับปรุงคุณภาพชีวิตประจำวันเช่นการอำนวยความสะดวกในการขนส่ง การสื่อสาร และการมีส่วนร่วมในชีวิตทางสังคม นอกจากนี้ยังมีการเชื่อมโยงผู้สูงวัยกับบริการที่ตรงกับความต้องการของพวกเขาด้วย ประชากรทุกกลุ่ม ทุกวัย ทุกคนล้วนอยู่ภายใต้บริบทเทคโนโลยีที่มีบทบาทต่อการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะการติดต่อสื่อสาร ประชากรทุกวัย รวมทั้งผู้สูงวัยก็จำเป็นต้องเรียนรู้การใช้สื่อใหม่ๆ เพื่อใช้ประโยชน์และเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเอง เทคโนโลยีจะช่วยให้การเรียนรู้ไม่มีวันหยุดนิ่ง สามารถทำได้อย่างอิสระและกว้างขวาง ไม่ถูกจำกัดด้วยพื้นที่ ระยะทาง และ เวลา และเป็นพลังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม การที่ผู้สูงวัยได้มีโอกาสเรียนรู้และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีจะเป็น เครื่องมือ ดึงศักยภาพ ภูมิปัญญา และประสบการณ์ของตนออกมาใช้พัฒนานตนเองและสังคมได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

ประเด็นผู้สูงวัยไทยเป็นประเด็นสำคัญ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องวางแผนระยะยาวให้รอบคอบ รวมทั้ง

มีการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม แม้แต่ตัวของผู้สูงอายุเองก็ต้องเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาทั้งระดับตนเองโดยการพร้อมที่จะก้าวออกจากความกลัว การใช้เทคโนโลยีและพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ตนเองได้รับข้อมูลข่าวสารทันต่อสถานการณ์ มีประสบการณ์แปลกใหม่ของโลก ดิจิทัล ซึ่งจะช่วยลดช่องว่างระหว่างวัย ได้ ประโยชน์เกี่ยวกับสุขภาพ ตลอดจนทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและสร้างคุณค่าให้แก่ตนเอง ปัจจุบันทิศทางด้านระบบโครงสร้างสังคมสวัสดิการ การวางแผนทรัพยากร และการขยายโอกาสการเรียนรู้ประโยชน์ของการใช้สื่อเทคโนโลยี และสื่อสังคมออนไลน์ของไทยยังไม่ชัดเจนและยังไม่กระจายสู่กลุ่มผู้สูงวัยโดยทั่วถึง โดยเฉพาะผู้สูงวัยที่อยู่ในชนบทห่างไกล การศึกษาน้อย และรายได้ต่ำ อีกทั้งไม่ทันต่อสถานการณ์สังคมสูงวัยซึ่งเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ปัญหาที่เกิดจากลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างๆ อาทิเช่น รายได้ การศึกษา สถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ความบกพร่องทางร่างกาย ความซับซ้อนของเทคโนโลยีใหม่ๆ ทำให้ผู้สูงวัยขาดแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยี เกิดเป็นอุปสรรคที่ทำให้ขาดทักษะดิจิทัลในการดำรงชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลง การเข้าถึงเทคโนโลยีอย่างไม่เท่าเทียมกันและไม่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของผู้สูงวัย ทำให้ผู้สูงวัยขาดแรงจูงใจที่จะใช้เทคโนโลยีในการดำรงชีวิตภายใต้การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม แม้ว่าเทคโนโลยีใหม่จะมีข้อดี

